

Miláček jako moralita o neřestné kariéře, moci a smrti

Závratné kariéry dosažené neřestně, bezuzdná moc a služební tisk. Vidíme to dnes a bylo tomu tak i dříve, jak líčí Maupassantův román MILÁČEK (Bel-Ami). Pro Divadlo Petra Bezruče jej adaptovala Kateřina Menclerová spolu s režisérem Michalem Skočovským. Premiéra inscenace se uskutečnila 16. března.

Miláček je lákavé téma, dialogy románu jsou psány živým jazykem, snadno přenosným do jevištní mluvy. Dřívější divadelní převody postihovaly celou šíři postav, teprve Špinarův Miláček s Königem v hlavní roli se omezil na devět rolí. (V Ostravě jsme se mohli s inscenací seznámit roku 2014 díky festivalu Dream Factory). Adaptace uváděná v DPB sleduje společenský vzestup pochybného hrdiny, další intriky, kdy je již takřka na vrcholu kariéry, jsou podány zkratkou. Osob je jen osm, vedle Georgese Duroye se objevují jeho čtyři milenky spolu se dvěma manžely a panem de Varenne. Další postavy románu jsou zmíněny pouze v dialozích.

Před divákem se otevírá pohled na jeviště, které Tom Ciller vybavil židlemi a mohutným otočným stolem, jehož deska se podle potřeby stává pódium zpěvačky, milostným ložem, rakví s nebožtíkem či místem duelu. Vzadu se otevírá okno s výhledem na nebe, ve scéně v kostele je nahrazeno obrazem krásné Ježíšovy tváře. Z obou stran stojí police s kýčovitými figurkami vítacích koček Maneki Neko, přitahujících štěstí a bohatství, o něž hrdina usiluje. Na scéně se objevují ženy v barvitých róbách a muži ve fracích a s cylindry, podle návrhu Lucie Šperlové. Hudba Ivana Achera podkresluje dění břeskými i nevtíravými tóny.

V popředí za mikrofonem stojí kabaretiér s bíle nalíčenou tváří. Georges Duroy, přezdívaný Miláček vypravuje o svém životě, to se prolíná do děje na scéně. Kdysi propadl při maturitě a vojenská služba ho omrzela, do Paříže přichází bez viny v kapse. Špatně placené místo rád vymění za novinářinu, když mu to nabídne kamarád z mládí. Půjčí mu i na společenský úbor, nutný jako první krok ke společenskému vzestupu: "Oblékejte se jako oni, chovejte se jako oni, mluvejte jako oni a přijmou vás mezi sebe". Ženy jsou pro něj objektem smyslnosti, ví, že mají pro něj slabost, že je přitahuje. Právě na tom dovede vybudovat kariéru, dostat se k moci a bohatství.

Kabaretiér je cynicky zábavný i vlezle familiérní a ordinérní v doplněných projevech ze současnosti. Jako Miláček v dramatickém ději se pružně přizpůsobuje, je úslužný i povýšený, dvorný i dobyvačný, poddajný i arogantní. Roli kabaretiéra a Miláčka, stále přítomné na scéně, zvládl Vojtěch Říha spolehlivě. Jeho kamaráda a šéfa Charlese Forestiera ztělesnil Milan Cimerák jako rozevlátého bohéma, kterého sráží choroba, muže, jenž za mnohé vděčí manželce. Pod vlivem své ženy je také bohatý a obávaný šéfredaktor Joselle Walter, jemuž Dušan Urban dává rozšafností zakrývanou prohnanost. Melancholického, trochu záhadného básníka Norberta de Varenne modeluje Lukáš Melník do podoby přihřblého mrzouta, pozornost přitahuje způsobem řeči a rozvažováním nad smrtí a marností života.

Osudovou roli hrají ženy, milenky a spojenkyně, zdroj pomoci a potěšení, ale i zdroj užitečných informací, které Miláček výhodně uplatní. Známostí z nouze je šantánová zpěvačka Rachel, kterou Markéta Matulová ztělesnila jako zdravě sebevědomou ženu, dobře zpívá a navíc typem odpovídá ideálu autorovy doby. Madeleine Forestierová Pavly Gajdošíkové je tvrdá, chladná, udržující si odstup, muže převyšuje a jejich vztah lze charakterizovat jako souboj intelektu a intrik. Markéta Haroková představuje Clotildu de Marelle jako elegantní, požívačnou a lehkomyšlnou ženu, která svého milence podceňuje. Pro Virginii

Walterovou jde o pozdní lásku cudné, citu se bránící ženy, která je pak ochotna obětovat vše. Kateřina Krejčí ji ztělesňuje s přísnou upjatostí měnící se v nerozvážnou horoucnost. Všechny herečky podávají odstíněné výkony a jejich kreace jsou přinejmenším na úrovni jejich protihráčů.

Inscenace Miláčka je poutavá a diváka pobaví, ovšem místy v ní zamrazí. Děj hry se podle kostýmů a prostředí odehrává v minulosti, ale podle jednání postav je nadčasový. Kdysi dovedl takový Miláček pomocí poplatného tisku zlikvidovat ministra, změnit vládu a dostat se do senátu, dnes jsou mravy společnosti nahlodány jednáním politicky a ekonomicky spjatých skupin, které mají celou škálu médií k manipulaci a dezinformaci.

Milan Líčka / blog i-divadlo.cz / 18. dubna 2018

Vojtěch Říha jako miláček svádí publikum Divadla Petra Bezruče

Čtvrtá premiéra této sezóny v Divadle Petra Bezruče přinesla divadelní adaptaci slavného provokativního románu Miláček francouzského spisovatele Guye de Maupassanta. V inscenaci režiséra Michala Skočovského září v hlavní roli Vojtěch Říha.

Po Maryši se na prknech Divadla Petra Bezruče objevuje další hra, která má i přesto, že se odehrává v době dávno minulé, určitý společensko-kritický přesah do dnešní doby. Dramatizace francouzského románu se ujala dramaturgyně Kateřina Menclerová a hostující režisér Michal Skočovský. Nutno říct, že původní text je výrazně zkrácený.

Kostýmy Lucie Šperlové symbolizují dobu, kdy muži ještě nosili fraky a ženy dlouhé šaty. Za hudbu je stejně jako u Maryši zodpovědný Ivan Acher. Jeho hudba je povedená a děj příjemně doplňuje, není však tak výrazným prvkem jako u zpracování díla bratří Mrštíků.

Scéna Toma Cillera nabízí v zadní části univerzální prostor pro divadlo. Velké okno a masivní stůl, který se v případě nutnosti mění na rakev či na manželské lože, poskytují hercům dostatečnou oporu pro jejich práci. Přední části pak dominuje mikrofon, u kterého se Říha jako Bel Ami ujímá role moderátora celého večera. Výrazným prvkem je množství kýčovitých mávajících kočiček Maneki Neko (v našem prostředí známých především z asijských restaurací) symbolizujících úspěch a bohatství, po kterém Duroy tolik touží.

Hlavním hrdinou románu Guye de Maupassanta Miláček je Georges Duroy – muž bez charakteru, který se snaží za každou cenu stoupat po společenském žebříčku. Z chudého vojáka, který se potlouká Paříží, se postupně stává mocný novinář a později i politik. Pomocí lží, intrik a mnoha románek se Duroyovi daří získávat důležité informace a při jejich využití se neštítí jít doslova přes mrtvolu. V podání Vojtěcha Říhy je Duroy nejen hlavní postavou, ale i komentátorem a moderátorem celého příběhu. Ve svých monolozích vedených vůči publiku Říha krásně vystihuje cynickou osobnost Duroye.

Říhovi zdatně sekundují všichni tři pánové, byť mají v Miláčkově výrazně méně prostoru než dámy. Charles Forestier v podání Milana Cimeráka působí občas až fraškovitě, především v úvodu však jeho postava výrazně pomáhá stvořit z Duroye zákeřnou zrůdu. Ředitel novin Joselle Walter ztvárněný Dušanem Urbanem sice trošku zapadá mezi ostatní postavy, vytváří ale zajímavou mozaiku osobností a motivů, které je ženou dopředu. Zmíněnou mozaiku posouvá hrbatý básník Norbert de Varenne Lukáše Melníka. Melníkovo ztvárnění místy až melancholického básníka je jedním z nejlepších prvků celého představení.

V Maupassantovu Miláčkově stojí za každým mužem jeho žena a jinak tomu není ani v bezručovské divadelní verzi. V roli Madeleine Forestierové se publiku představila Pavla Gajdošíková, která opět dokázala, že charakterní postavy umí ztvárnit velmi kvalitně. Clotilda de Marelle v podání Markéty Harokové je uvěřitelná a její postava dodává celému večeru velkou dynamiku. Největší pozornost na sebe však strhuje Kateřina Krejčí jako Virginie Walterová. Zprvu odměřená manželka, která posléze podlehne zákeřným lákadlům miláčka, je jednou z hvězd celé inscenace. Specifickou roli pak má Markéta Matulová, která v inscenaci reprezentuje trošku jiný svět. Její zpívající Rachel Miláčkově dodává další plusové body.

Miláček v Divadle Petra Bezruče ukazuje stinnou stránku společnosti. Maupassantův román patří mezi nejhranější díla současnosti a pro Bezruče je to sázka na jistotu.

Jiří Šíma / Sokolska33.cz / 19. 3. 2018

Miláček v Divadle Petra Bezruče je osekaný na kost, drsný a cynický jako břitva

Svou vlastní verzi Maupassantova románu Miláček uvádí od pátku ostravské Divadlo Petra Bezruče v režii hostujícího Michala Skočovského. Dramatizace Kateřiny Menclerové a Michala Skočovského vychází z překladu Dany Melanové a zaměřuje se na syrovou zpověď cynika, který v retrospektivě coby již živoucí mrtvola líčí svůj vzestup a pád.

Mistr psychologické prózy, klasik hororové literatury i realistického románu Guy de Maupassant sice nenapsal žádné drama, přesto patří k častým objektům divadelní múzy. Zásahu na tom má jeho Miláček, často dramatinovaný společensko-kritický román z prostředí high-class, vysoké společenské vrstvy v Paříži 19. století. Titulní hrdina, v originále Bel-Ami, bezcharakterní svůdník využívající všechny kontakty ke společenskému postupu, patří k ikonám světové kultury. Literární nebo filmové prostředí se bez něj neobejde a Maupassant v něm stvořil ideální prototyp muže toužícího po penězích a úspěchu bez skrupulí, kde účel světí prostředky. Není divu, že po něm sáhlo i Divadlo Petra Bezruče, které se rádo zaměřuje na dramatinace literární klasiky s nadčasovým přesahem.

V titulní roli nové inscenace exceluje Vojtěch Říha, který svou bledou nalíčenou tvář a rudými ústy připomíná krvelačného Drákulu. Kdokoliv projde jeho spáry, tomu hrozí nezadržitelný pád, zatímco on nevybíravě stoupá vzhůru přes mrtvoly.

Režijní tvar ze všeho nejvíce připomene kabaret, ve kterém je titulní hrdina sám vypravěčem i dirigentem následujících událostí – vybraných epizod. Vlastně jde o divadelní kabinet, podobný panoptiku zalidněnému pitoreskními postavami. Malý kukátkový svět, před kterým stojí velký vypravěč s mikrofonem z 30. let a určuje společenský chod.

Mírně surrealistická scéna Toma Cillera i kostýmy Lucie Šperlové evokují meziválečnou dobu, ale také připomenou starší epochu, kdy se ještě nosily smokingy s cylindry. Jevišti i celému příběhu dominuje masivní pracovní stůl, který se dle potřeby stává symbolickou rakví, mileneckým ložem, prostorem pro duelanty a společenským kolbištěm. Kolem něj se neustále kmitají osudy vysoce postavených přátel, milenek, manželek. Jen pár kroků od stolu jsou na stěnách regály s kýčovitými japonskými soškami vábící kočky, známé pod označením Maneki Neko.

Pozadí tvoří okno, kde se dle potřeby ukazuje blankytné nebe nebo kýčovitý obraz Ježíše, více než surrealismus se zde nabízí pop-art, sarkasticky komentující citovou vyprázdněnost mechanických společenských figurek, které z dnešního pohledu nebo z pohledu Miláčka zažívají svou relativní vlnu slávy, záhy proměněnou na společenský odpad. Se vším pak kontrastuje podmanivá hudba Ivana Achera, která sice není tak zásadní jako u Maryši, přesto dokáže symbolicky asi nejvíce ze všech složek poukázat na opojnost peněz a společenského postavení.

Mistrem této „společenské skládky“ je náš Bel-Ami Georges Duroy v cynickém podání mladíka Vojtěcha Říhy. Po sympatákovi Dany Smiřickém ze skvěle adaptovaných Zbabělců a vitálním Franckovi z nedávné uhrančivé Maryši je to jeho další velká herecká příležitost.

Duroy je v jeho podání jednoznačně cynickou krvelačnou bestií, která si až zvráceně užívá svou výstřední show. Jeho příběh je ořezaný téměř na kost, syčí a kouše v jednom kuse. Oslovuje někdy i nevybíravě samotné publikum, zejména dámy, svou zpověď před mikrofonem roztáčí do razantní roviny komentátora společenských událostí, je útočný a vysměvačný. Ti ostatní, společenští dravci a lvice, v jeho obludáriu připomínají figurky na panoptikálním kolotoči, každá má svou nezapomenutelnou vizáž, dámy jsou pochopitelně o něco zajímavější než jejich až karikované protějšky.

Madeleine Forestierová v charakterním podání Pavly Gajdošíkové, smyslná Clotilda de Marelle v pojetí Markéty Harokové, upjatá Virginie Walterová v excelentním provedení Kateřiny Krejčí – slavná scéna v kostele, kde ji při modlitbě Bel-Ami vyznává lásku, je snad jedinou, na kterou spontánně reaguje celé publikum, stačí jedno slovo a cynická hra rezonuje s absurdním pojetím dneška.

Zaujme i Ráchel zpívající Markéty Matulové, která má výrazný závěrečný part. Groteskně pitvorný je miláčkův přítel Charles Forestier v expresivním podání Milana Cimeráka, upjatý Joselle Walter distingovaného Dušana Urbana a konečně hrbáč Norbert de Varenne v groteskně citlivém pojetí Lukáše Melníka.

Přes všechnu píli a dramaturgické sevření se ale Miláček ukazuje jako až moc cynická výpověď strhávající masku místní smetánce. Zpověď je sice završena, ale ve své zlovolnosti až příliš mrazí. Z celkového dramaturgického hlediska zdejšího repertoáru tato inscenace tvoří zajímavý přechod mezi jinými kusy v repertoáru Bezručů jako jsou Spalovač mrtvol nebo Petrolejové lampy, jejichž pestrosti a naléhavosti nedosahuje.

Miláček je zkrátka jen zlá bestie, něco jako ta japonská vábící kočka se vzyčenou tlapkou, která se někdy až příliš záhy okouká.

Martin Jiroušek / Ostravan.cz / 17. 3. 2018